

Cartilago sca-
pulae sinum fe-
quenter augēt.

Scapulae pro-
cessus.

Interior pro-
cessus.

Anterior seu
costis proxi-
ma scapulae se-
des.

ligamenta, quae in secundo libro unā cum musculis prosequemur, & quosdā scapulae processus, quos articulum à luxationibus prohibere tum audies, ubi illos quoque iam in sermonis contextu pertractabimus) cartilaginem quandam ligamenti substantiae compotem in hoc sinu crebro effingit, qua sinum auget, profundiorēq; efficit, nimiamq; luxandi promptitudinem multum corrigit, parum interim laxissimos differentesq; brachij motus, quibus maxime indigemus, praepediens. In ambitu enim huius sinus ea cartilago ponitur, scapulae interim, neque etiam humero connata, sed tantum ligamenti articulum in orbem amplexantibus adnexa. Huius cartilaginis externa sedes crassa est, sensimq; ad sinus centrum ducta gracilescit, ac multo ante centrum desinit: quasi quis sinum in ambitu anulo augetet, cuius orbis instar trianguli esset contusus: & istius trianguli externum latus, exteriorē articuli ambitum respiceret: inferius uero latus sinui incumbere: superius autem humeri caput spectaret, adeo ut duo anguli ambitum articuli contingerent, tertius interim sinus centrum spectaret. Ceterum hanc Naturae industriam spectatu iucundissimā, etiam si hominis corpus ad manū non sit, in quadrupedum & auium genibus promptē intueberis, quum pari quoque artificio hīc tribus ossis sinus perpetuo augeantur. Huius itaq; cartilaginis quotiescunque reperitur, beneficio, sinus scapulae profundior euadit, & interim cartilago impetui compressionisq; ossium facile cedit, laxum huius articuli motum minime cohibēs. Processus uero quibus praesenti articulo Natura prospexit, duo censentur: quorum alter⁴ superior est, summusq; humerus nobis uocabitur, atque mox à scapulae⁵ spina pronalci docebitur. Alter uero est interior ac minor, qui⁶ ampla radice ex superiori sede ceruicis scapulae principium ducit, & hinc utrunque latus antrorsum fertur, anteriori articuli parti uersus superiora magis oppositus. Inferior huius processus pars exacte laevis est, ac instar antiquae Graecorum litterae C cauius, ob idq; etiam *στυμφοδής* appellatus. Alij uero à quadam imagine, quam obtinet cum altera anchorae parte, quae terrae infigitur, *ἀγκυροδότης* hunc processum uocant. Nonnulli rursus, quod corniculæ rostri modo inclinatur, *κωκοειδής* appellauere. Atque haec nomina Galeni interpretes subinde luserunt, ad hoc etiam opitulante Galeno, sibi in nominibus hīc parum constanti. quum is enim alibi penē semper hunc processum *ἀγκυροδότης* uocat, in decimo tertio tamen de Partium usu, eo nomine illum scapulae processum donauit, quem summum humerum uocamus. Verum huius processus nominum mentio, postmodum necessario incidet. nunc autem quod de interiori processu adhuc enarrandum superest, percurrentes. Inferna itaque sede is laevis est, in superiori autē parte asper & inaequalis, in elatissima enim sui principij sede crassior uisitur, & inaequali tubere prominet, cui clauicula ferē incumbit ac innititur, ualideq; alligatur.⁷ In apice uero, ubi appendicem exigit, etiam asper est, ut aptius⁸ internum anterioris cubiti flexionem musculi caput ab ipso exoriretur, & ligamentum humeri articulo peculiare hinc principij obtineret.⁹ Inter apicem uero & tuberculum, quo clauicula penē sustulcitur, haec superior processus sedes etiam aspera existit, quod felicius¹⁰ ligamentum educeretur, hinc ad superiorem scapulae processum pertinens. Quemadmodum uero haec superior processus sedes in hoc aspera est, ut opportunē ligamēta illa & hoc musculi caput produceret: ita quoq; scapulae ceruicis orbiculatim foraminula quaedam non peruia commonstrat, ex quibus commoda ualidorum huius articuli ligamentorum pendet origo.

Nunc tempestiuum quoque erit, alterum scapulae processum sermone persequi: cuius naturam optime inueniemus, anteriorem posterioremq; scapulae sedes non oscitanter spectantes. Scapula itaque¹¹ anteriori sede sima cauaq; est, ut commodē costarū conuexis respondeat, ac su per ipsas stabilita debite moueatur. deinde etiam, ut opportuna hīc sedes aptaretur¹² in musculo, qui totam anteriorem scapulae sedem implens, intro antrorsumq; brachium circumuertit. Cuius haec scapulae sedes laevis quidem est, sed non omni ex parte aequalis, nam iuxta inferiorem ipsius sedem¹³ tubercula quaedā exigit, modicē instar obliquioris lineae extuberantia, quae quodammodo sinus constituunt, ac si thoracis costae, quibus scapula hac sede incumbit, temporis successu in scapula comprimerentur, ipsaq; scapula illarū effigiem cedendo assumeret. Hi enim sinus tuberaq; in senibus apparent magis, quam aut in pueris, aut iuuenibus, quibus omnia minus conspicue protuberant, excrecuntq;. Ad haec, scapulae anterior sedes¹⁴ ad radicem elatioris anguli basis scapulae non nihil protuberat, aptamq; regionem efficit, cui¹⁵ alter scapulā attollentium musculorum ualide insertatur.¹⁶ Praeterea scapulae anterior sedes quā summi humeri radici scapulae uel spinae respondet, insignis quā alibi excuatur, non secus quā si Natura quum scapulae spinam fingeret, cauam scapulae partē in posteriora extraxisset, ac ita ipsius cauitatem auxisset: quemadmodū in fictilibus uasis, & ijs quoq; que ex massa uel cera parantur, indies fieri cernimus. Quando enim ollae ansam externa ipsius sede locatam conspiciamus, plerumque caua ollae pars ansae respondēs, sinuata magis, ac ueluti ab ansa extrorsum tracta cernitur, idq; in illis sedibus

sedibus potissimum obseruatur, ubi crassiores ansae paucitatis sedes insignis impressae cauaeque conspicui mox enim spinam in tota ipsius exortu sede ad extremum ductu, uideri audies. Inter reliquas interim scapulae cauae iuxta scapulae ceruicem existit, praeter id enim quod colligitur, hīc etiam scapulae¹⁷ collum impense cauitatem insigniter auget: quemadmodum & inferior scapulae¹⁸ quoque sedis cauitatem profundiorē reddit.¹⁹ Posteriori spina, adornata, si obiter uideatur, gibba est, quod hīs accommodatiorē esse Natura haud ignorauerit. contemplerur, duae in ipso sedes cauitatesq; nobis ostendunt. Vna enim sub scapulae spina inter spinam inferiorē inferioris scapulae costae partem consistit.²⁰ Altera uero & superiorē scapulae costam habetur. Atq; hanc quidem circumducentiū tertium statuemus. Inferior cauitas²¹ nunc uertentiū secundus numerabitur. Porro etsi haec externa scapulae²² tum ipsius costarum gratia, duas has cauitates niam extuberare cernitur) scapulae dorsum à ueteribus hominis dorso fumentibus. Processum autem qui ab hīs carunt, ad uertebrae posteriorum processum suum rectissime sint instituta, ab his nominibus nunquam, externam scapulae sedem Dorsum nuncupabo: scapulae. Dicitur autem mihi summus humerus, quod ueterum quam non adeo promptum sit diuinare, quid quisq; haec Hippocratis causa nomen id negligendum uenit, aut etiam ad Syropis & Iulepis interdu animam auocantes, diuinationibus, idq; genus malis oracula, etiam ad nos per ab re fuerit, scapulae spinam summumq; humerum, ut nunc demum Hippocratis & Galeni sententiam sermone adiungam. tudine dorso scapulae²³ ualidis crassissq; enascitur processum medio, uerū non procul à superiori ipsius sede. Processus²⁴ gis magisq; augetur, ac tandem à scapulae dorso iuxta sedem dammodo apparet, modicē antrorsum fertur, insigniter tescēs, & ampla donatus appendice, quae in pueris plurimū interuentu coalescentibus. Huius processus pars omnis minimē aspera cernitur: superior autē ipsius sedes neuis quibusdā non peruijs decorata. idq; potissimū in superprocul à scapulae basi, processus iste crassior apparet, ac Neq; haec sane frustra machinatur Natura, musculorum quibus²⁵ maximus scapulā sursum ducentis musculus implendi locis asperior ideo euasit, quod musculus ille latior erat. Quinetiam haec asperitas, principium praebet²⁶ digiti quem, quod brachij cum scapula articulum eleganter in carunt. In anteriori processus sede²⁷ sinus adeo leuiter & pitulum, num sinus sit, aegre diiudices. Huic sinui modiculatatur, ualidissimissq; ligamētis cōstringitur. Interueni illi prorsus simili quam in maxillae inferioris cum superiori scilicet utrinq; quā ossa spectat, laevis & lubrica sit, & tant affirmata & continua. Dīcti modō processus pars, quae cam) dorso proxima est, spina opportunē nominatur, cernitur.²⁸ Pars autē quae à scapula antrorsum uersus exte solis hominibus, simijs, sciuris, et si quod aliud animal summum humerum appellabimus: id nomen à Graecis ossis cum scapulis articulum *ἀνωπυ* nuncuparunt. ac pro uocant, quod articuli superiorē cōstituatur sedem, ac uelut gnaculum. Atque ita sanē ab Hippocrate perpetuo accipit quando humerum (quem ipse *βραχίων* uocat) nequaquam